

2017/53

ONTVANGEN 23 OKT. 2017

++

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Fontys Hogescholen
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 347
5600 AH EINDHOVEN

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **20 OKT. 2017**
Betreft Macrodoelmatigheidsbesluit nevenvestiging Leren en Innoveren te
Tilburg

Onze referentie
1267166

Uw brief van
12 juli 2017

Uw referentie
JZ/2017/620/mh

Bijlagen
1

Geacht college,

Met uw brief van 12 juli, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 13 juli, hebt u mij uw voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Leren en Innoveren (deeltijd) tevens als bekostigde opleiding in Tilburg te verzorgen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 10 oktober 2017 (kenmerk 2017/53) positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit CDHO-advies, dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2014 (hierna: beleidsregel), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de deeltijd hbo-masteropleiding Leren en Innoveren tevens als bekostigde opleiding in Tilburg te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluit is gelegen in artikel 7.17 van de WHW. Voorts is de Beleidsregel leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criteria a en b van artikel 15 van de Beleidsregel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 7.17, vierde lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen zes maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Centraal Register opleidingen hoger onderwijs (Croho). Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij de minister van OCW, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO, Postbus 606, 2700 ML in Zoetermeer. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.bezwaarschriftenocw.nl

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen,
de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
1267166

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Namens,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

CDHO

Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur Hoger Onderwijs & Studiefinanciering
drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Geachte heer Hofman,

datum 10 oktober 2017
onderwerp advies nevenvestiging hbo master Leren en Innoveren Fontys Hogescholen Tilburg
ons kenmerk 2017/53
bijlage advies CDHO

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs inzake de aanvraag Nevenvestiging van Fontys Hogescholen ten behoeve van de hbo master Leren en Innoveren te Tilburg.

Ik verzoek u mij een afschrift van uw besluit toe te zenden.

Ik ga ervan uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies

Geachte mevrouw Bussemaker,

datum
10 oktober 2017

Op 13 juli 2017 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) het voornemen ontvangen van Fontys Hogescholen om de hbo master Leren en Innoveren tevens als bekostigde opleiding te verzorgen te Tilburg (brief van 12 juli 2017 met kenmerk JZ/2017/620/mh). Op 18 juli 2017 heeft de CDHO aanvullende informatie gevraagd. De aanvraag was op 14 september 2017 voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

onderwerp
Nevenvestiging
deeltijd
hbo master
Leren en Innoveren
Fontys Hogescholen
Tilburg

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Fontys Hogescholen om de hbo master Leren en Innoveren tevens als bekostigde opleiding te Tilburg te verzorgen.

ons kenmerk
2017/53

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

bijlage
beoordelingskader

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master Leren en Innoveren ook in Tilburg aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Onderwijs. De opleiding omvat 60 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden. De opleiding bestaat inhoudelijk uit het stimuleren van het leerproces bij leerlingen, het vormgeven van lesmateriaal, het initiëren en begeleiden van onderwijsvernieuwingen, onderwijs in maatschappelijke context plaatsen en praktijkgericht onderzoek. De opleiding biedt één specialisatie: Educational Entrepreneurship and Sustainability (MEES). Binnen deze specialisatie leren docenten met collega's, leerlingen en externe partijen te werken aan projecten rondom duurzaamheidsvraagstukken in de samenleving. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een afgeronde pedagogische hbo bacheloropleiding die werkzaam zijn als docent in het po, vo, mbo of hbo. Afgestudeerden van de opleiding kunnen fungeren als 'spil binnen de school of onderwijsorganisatie, die op een verantwoorde wijze zowel eenvoudige als complexe onderwijsvernieuwingen kan initiëren, implementeren en begeleiden'. De afgestudeerde breidt zijn bestaande functie uit met rollen als teacher designer, teacher researcher en teacher leader.

Aanvrager doet een beroep op criteria a en b in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

pagina 2 van 6 **Motivering**

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criteria a en b in art. 15 lid 1 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub a Beleidsregel (behoefte)

Aanvrager stelt dat de hbo masteropleiding Leren en Innoveren aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte verwijst aanvrager naar het rapport 'De Staat van Nederland Innovatieland 2016' (TNO, 2016), de Sustainable Development Goals van de VN, het thema kwaliteit van de omgeving binnen de Nationale Wetenschapsagenda, de kabinetsvisie op duurzaamheidseducatie (Ministers en Staatssecretarissen van I&M en OCW aan de Tweede Kamer, 19 oktober 2015, met kenmerk IenM/BSK-2015/148078), het rapport 'Een eigentijds curriculum' van de Onderwijsraad uit 2014, aanbevelingen van Platform Onderwijs 2032 m.b.t. het aanbieden van vakoverstijgend, toekomstgericht duurzaamheidsonderwijs en de daaruit voortvloeiende voorstellen van het SCP in het rapport 'De toekomst tegemoet' uit 2016. De commissie waardeert de kabinetsvisie op duurzaamheidsonderwijs en de door de Minister overgenomen aanbevelingen van Platform Onderwijs 2032 en het daarop gebaseerde SCP rapport als blijk van een maatschappelijke behoefte. De specialisatie MEES binnen de voorgenomen masteropleiding Leren en Innoveren is gericht op het integreren van vakoverstijgend onderwijs op het terrein van duurzaamheid. De commissie concludeert dat de opleiding Leren en Innoveren daarmee aansluit op een maatschappelijke behoefte. De commissie heeft hierbij ook het feit betrokken dat de master Leren en Innoveren kan bijdragen aan het streven naar verhoging van het aantal masteropgeleiden voor de klas, dat is vastgelegd in de Lerarenagenda van het departement van OCW.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager beargumenteert de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo masteropleiding Leren en Innoveren aan de hand van de Lerarenagenda 2013-2020 van het departement van OCW uit 2013, de UWV Sectorrapportage Onderwijs (2015), het rapport van de vo-raad 'Aansluiting vraag-aanbod masteropleidingen VO' (Ecorys, 2016), het rapport van de po-raad 'Vraag en aanbod nascholing voor leerkrachten in het primair onderwijs' (ResearchNED, 2016) en 14 interviews met beleidsmakers, wetenschappers en bestuurders uit het po, vo en mbo. Uit deze interviews komt naar voren dat men de inhoud van de master Leren en Innoveren met specialisatie MEES waardeert. Er wordt geen kwantitatieve arbeidsmarktbehoefte beschreven. De commissie heeft verder ROA's database AIS geraadpleegd.

Uit ROA's database AIS blijkt dat de arbeidsmarktperspectieven voor leraren op verschillende niveaus worden getypeerd als 'goed'. De arbeidsmarktvrage, in het bijzonder de vervangingsvrage, is groter dan de uitstroom uit de opleidingen. Bij de onderhavige aanvraag is het nog van belang om op te merken dat afgestudeerden geen andere functie zullen gaan uitoefenen; zij blijven leraar en na afronding van deze deeltijdopleiding zijn zij in staat om hun werk op een hoger niveau te doen en extra rollen te vervullen.

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Docenten hoger onderwijs en hoogleraren	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		2400	5	0.8	gemiddeld
Docenten hoger onderwijs en hoogleraren	verwachte vervangingsvraag tot 2020		8200	17	2.7	gemiddeld
Docenten hoger onderwijs en hoogleraren	verwachte baanopeningen tot 2020		10600	22	3.4	gemiddeld
Docenten hoger onderwijs en hoogleraren	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.87				groot
Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		-600	-2	-0.4	laag
Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		5600	18	2.8	gemiddeld
Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs	verwachte baanopeningen tot 2020		5600	18	2.8	gemiddeld
Docenten beroepsgerichte vakken secundair onderwijs	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.86				groot
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		3500	3	0.6	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		18600	18	2.8	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	verwachte baanopeningen tot 2020		22200	21	3.2	gemiddeld
Docenten algemene vakken secundair onderwijs	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.84				groot
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		6000	-4	-0.6	laag
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		19600	13	2	laag
Leerkrachten basisonderwijs	verwachte baanopeningen tot 2020		19600	13	2	laag
Leerkrachten basisonderwijs	ITKB knelpunten beroepsgroep in 2020	0.84				groot

Bron: ROA, AIS

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo leraar basisonderwijs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		-1200	-1	-0.1	erg laag
hbo leraar basisonderwijs	verwachte vervangingsvraag tot 2020		28500	20	3.1	hoog
hbo leraar basisonderwijs	verwachte baanopeningen tot 2020		28500	20	3.1	gemiddeld
hbo leraar basisonderwijs	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		18200	13	2	laag
hbo leraar basisonderwijs	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2020	0.97				groot
hbo leraar basisonderwijs	ITA arbeidsmarktsituatie in 2020	0.96				goed
hbo leraar algemene vakken	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		1800	7	1.2	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte vervangingsvraag tot 2020		8400	35	5.2	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte baanopeningen tot 2020		10200	43	6.1	erg hoog
hbo leraar algemene vakken	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		8600	36	5.3	hoog
hbo leraar algemene vakken	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2020	0.99				groot
hbo leraar algemene vakken	ITA arbeidsmarktsituatie in 2020	0.99				goed
hbo leraar beroepsgerichte vakken	verwachte uitbreidingsvraag tot 2020		1800	3	0.5	laag
hbo leraar beroepsgerichte vakken	verwachte vervangingsvraag tot 2020		16900	29	4.3	hoog
hbo leraar beroepsgerichte vakken	verwachte baanopeningen tot 2020		18900	32	4.7	hoog
hbo leraar beroepsgerichte vakken	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2020		10100	17	2.7	laag
hbo leraar beroepsgerichte vakken	ITKP knelpunten personeelsvoorziening in 2020	0.92				groot
hbo leraar beroepsgerichte vakken	ITA arbeidsmarktsituatie in 2020	0.92				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager geeft aan dat in de Lerarenagenda van OCW (2013) is opgenomen dat gestreefd wordt naar een verhoging van het opleidingsniveau van leraren (p. 17). In 2020 moet 50% van de leraren in het voortgezet onderwijs beschikken over een mastergraad. Het UWV refereert ook aan dit streven in de Sectorbeschrijving Onderwijs uit 2015. UWV signaleert dat de vergrijzing in het po en vo de komende jaren leidt tot substantiële tekorten (vermoedelijk een tekort van meer dan 4.200 voltijdbanen voor leraren en directeurs in het po in 2020) en dat er bovendien behoefte is aan verhoging van het niveau van de leraren (p. 5). In de rapporten van de po-raad en vo-raad worden de kwantitatieve tekorten en behoefte aan verhoging van het opleidingsniveau van leraren eveneens beschreven. Uit het rapport van de po-raad dat door ResearchNED is opgesteld blijkt expliciet dat de meeste leerkrachten in het po weinig behoefte aan een vernieuwd opleidingsaanbod. Zij willen wel binnen bestaande opleidingen dat meer aandacht wordt besteed aan specifieke thema's, zoals ICT, gepersonaliseerd leren en vakoverstijgend onderwijs. De master Leren en Innoveren met specialisatie MEES draagt bij aan de verhoging van het opleidingsniveau van leraren. De voorgenomen master kan ook een bijdrage leveren aan het terugdringen van de lerarentekorten in het po en vo en sluit inhoudelijk aan op de scholingswensen van leerkrachten. De commissie constateert op grond van het bovenstaande dat de master Leren en Innoveren beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte.

pagina 4 van 6 De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 15 van de Beleidsregel.

Beoordeling criterium art. 15 lid 1 sub b Beleidsregel (ruimte)

Aanvrager heeft in de prestatieafspraken met de Minister een viertal zwaartepunten vastgelegd, te weten Techniek, Zorg en Technologie, Creatieve Industrie en Logistiek. Vestiging van de voorgenomen master Leren en Innoveren in Tilburg sluit niet aan op deze zwaartepunten. Aangezien de opleiding niet aansluit op de prestatieafspraken dient de aanvraag te voldoen aan alle elementen van art. 15 lid 1 sub b van de Beleidsregel.

Vanaf 13 juli 2017 is op de site van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Fontys om de hbo master Leren en Innoveren ook in Tilburg aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide fors in de periode 2009 tot 2015, van 166 naar 457 eerstejaars studenten. Het meest recente collegejaar 2016/2017 vertoont een dip.

opleiding	instelling	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/2016	2016/2017
M Leren en Innoveren	Windesheim	19	28	32	63	54	55	64	43
M Leren en Innoveren	Driestar educatief	12	4	0	10	27	24	26	11
M Leren en Innoveren	Fontys Hogescholen	9	11	31	43	50	51	75	57
M Leren en Innoveren	Hogeschool Rotterdam	8	40	39	52	45	36	29	23
M Leren en Innoveren	Inholland	28	43	25	36	45	38	51	56
M Leren en Innoveren	Marnix Academie	33	31	27	41	43	152	113	103
M Leren en Innoveren	Saxion Hogeschool	20	15	41	14	17	21	40	25
M Leren en Innoveren	Stenden Hogeschool	17	9	25	21	30	15	26	19
M Leren en Innoveren	Vilentum Hogeschool	20	12	27	34	24	33	33	28
eerstejaarsinstroom	totaal	166	193	247	314	335	425	457	365

Bron: BronHO

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de opleiding in Tilburg op grond van een enquête onder potentiële studenten en werkgevers (het gaat immers om een deeltijdopleiding voor werkenden) en de instroom in de opleiding op de locatie Eindhoven. Aanvrager verwacht dat door de realisatie van een nevenvestiging bij Fontys Lerarenopleiding in Tilburg de zichtbaarheid van de master Leren en Innoveren voor vo en mbo toeneemt en dat dit een positief effect heeft op instroom vanuit deze twee doelgroepen. Aanvrager verwacht dat 25 studenten zich in het startjaar zullen inschrijven voor de opleiding, oplopend naar 50 studenten vanaf het derde jaar dat de opleiding wordt aangeboden. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding Leren en Innoveren wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

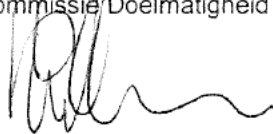
pagina 5 van 6 Aanvrager heeft een beschrijving geleverd van de inbedding in de bestaande kennisinfrastructuur in Tilburg. In Tilburg biedt Fontys meerdere educatieve bacheloropleidingen aan, waaronder de hbo bacheloropleiding tot leraar basisonderwijs. In het kader van deze opleidingen wordt intensief samengewerkt met (basis)scholen in de regio en met toeleverende ROC's.

Andere masteropleidingen Leren en Innoveren zijn gevestigd op geruime afstand van Tilburg. Het inrichten van deze nevenvestiging heeft mogelijk kannibaliserende werking op de instroom in de opleiding van aanvrager in Eindhoven. Aangezien de instroom aldaar voldoende substantieel is, acht de commissie dit mogelijk nadelige effect acceptabel.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de opleiding tevens in Tilburg te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 15 van de Beleidsregel.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
voorzitter

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Aan de hand van de criteria genoemd in artikel 15 eerste lid in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 3 juli 2014 worden voornemens tot het vestigen van (een deel van) een opleiding in een andere gemeente beoordeeld op doelmatigheid. De nevenvestigingsplaats van een opleiding kan alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria in art. 15 lid 1 sub a en art. 15 lid 1 sub b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat er in het landelijk onderwijsaanbod ruimte is voor de opleiding. Indien de voorgenomen opleiding aansluit op zwaartepunten die de instelling heeft vastgelegd in de prestatieafspraken¹, wordt aangenomen dat is voldaan aan criterium c, tenzij naar het oordeel van de Minister reeds voldoende opleidingen in de behoefte kunnen voorzien.

¹ In de beschikkingen tot toekenning van de prestatiebekostiging heeft de Minister geen uitspraken gedaan over de doelmatigheid van eventueel in het voorstel aangekondigde nieuwe opleidingen of vestigingsplaatsen.